

Kompetansekrav i fiskeflåten

Jack-Arild Andersen

Sjefingeniør, underavdeling for Sjøfolk

Hvilke sertifikat kreves av personell på fiskefartøy?

- Forskrift av 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk.

§ 3. Stillinger som krever kompetansesertifikat:

- (1) Skipsfører, overstyrmann og ansvarshavende vaktoffiser på dekk skal ha relevant kompetansesertifikat for dekksoffiser på:
 - c) **fiskefartøy med største lengde 10,67 meter eller mer,**
- (2) Maskinsjef, førstemaskinist og ansvarshavende vaktoffiser i maskin skal ha kompetansesertifikat for maskinoffiser på skip med framdriftskraft på 750 kW eller mer.
- (4) Radiooperatør skal ha relevant kompetansesertifikat for radiooperatører.

Sikkerhetsopplæring for fiskere

- Innehavere av Fiskeskippersertifikat, Dekksoffisersertifikat eller Maskinoffisersertifikat følger de til enhver tid gjeldene krav til sikkerhetsopplæring som settes gjennom STCW 78 konvensjonen.
- For fiskere som ikke er i sertifikatpliktig stilling gjelder kravene i Forskrift om sikkerhetsopplæring for fiskere fra 1989.
- Nytt grunnleggende sikkerhetskurs for fiskere ble etablert i fra 1. juli 2013. Dette er et kurs som er ekvivalent med Grunnleggende sikkerhetskurs for sjøfolk.
- STCW-F som trådte i kraft i 29 September 2012, tvinger oss etter hvert til å se på denne forskriften, da den inneholder flere bestemmelser som ikke er på linje med kravene i konvensjonen. Blant annet finnes det noen unntaksmuligheter i den norske forskriften, som STCW-F ikke umiddelbart åpner for.

Hva ligger bak de norske kravene:

- Internasjonale konvensjoner som Norge har tilsluttet seg:
- STCW 78 konvensjonen og koden, med endringer – Gjelder for lasteskip, passasjerskip m.m. Er delvis gjort gjeldene for fiskefartøy i Norge!
- STCW-F konvensjonen – Gjelder for hovedsakelig for fiskefartøy med største lengde over 24 meter (L). **Unntaket er krav til sikkerhetsopplæring som gjelder for personell på alle fiskefartøy.**

Implementeringen av STCW-F i norsk regelverk

- Utdanningen til Fiskeskippersertifikat bygger i dag på samme krav til teoretisk utdanning som for Dekksoffisersertifikat jf. STCW 78 konvensjonen. Dette er gjort av hensynet til at det skal være et desentralisert utdanningstilbud.
- Det samme gjelder for Maskinoffisersertifikat, men det gis større rettigheter for maskinist på fiskefartøy, enn på andre typer fartøy. Det finnes ingen særskilte sertifikat for maskinist på fiskefartøy.
- Krav til praktisk opplæring (fartstid) baserer seg på kravene i STCW-F for fiskeskippersertifikatene.

Hvilke typer fiskeskippersertifikat finnes i dag:

- **Fiskeskipper klasse C sertifikat** – gir rett til å føre fiskefartøy med lengde mellom 10,67 meter (ca. 35 fot) og 15 meter, innenfor fartsområde Bankfiske I.
- **Kompetansesertifikat fiskeskipper klasse B** – gir rett til å føre fiskefartøy med bruttotonnasje opptil 500, i fartsområde Bankfiske II.
- **Kompetansesertifikat fiskeskipper klasse A** –
 - ved første gangs utstedelse, gir dette sertifikatet rett til å føre fiskefartøy med bruttotonnasje opptil 500, i fartsområde Bankfiske II, og overstyrmann på fiskefartøy av ubegrenset størrelse i ubegrenset farvann.
 - etter å ha seilt 12 måneder som styrmann eller overstyrmann på fiskefartøybruttotonnasje over 500 kan innehaver søke om sertifikat med ubegrensede førerrettigheter både i forhold til tonnasje og fartsområde.

Fiskeskipper klasse C sertifikat

- Sertifikatet utstedes på bakgrunn av utdanning, utviklet for *Fritidsskippersertifikatet*
- *Sertifikatet skaper en del utfordringer for både næringen og direktoratet:*
 - *innholdet i utdanningen er lite relevant for fører av et fiskefartøy, og*
 - *begrensning i førerrettigheten til fartsområde Bankfiske I, gir innehaverne store utfordringer knyttet til utøvelse av ulike fiskeri.*

Hvorfor utfordringer med Fiskeskipper klasse C

Før så båter med lengde under 15 meter
gjørne slik ut :

Og så har det utviklet seg:

Hva tenker Sjøfartsdirektoratet bør gjøres fremover?

- Tiltak:

- Innføre nytt fiskeskippersertifikat med førerrettigheter inntil 3000 bt. basert på D4 utdanning.
- Ta en gjennomgang av hele sertifikatstrukturene for fiskeskippersertifikatene, og da med særlig fokus på sertifikatene for fører av mindre fiskefartøy.
- Se på forholdet mellom rettigheter som gis på Fiskeskipper klasse C sertifikatet, og den utdanningen som ligger til grunn for sertifikatet. Kan vi gjøre endringer?

- Effekt:

- Gjøre det enklere for aktørene og møte utviklingen innenfor «kystflåten» der utviklingen medfører at flere og flere fartøy blir bygget med bruttotonnasje over 500, uten at sikkerheten svekkes.
- Få til en sertifikatstruktur som er mer i samsvar med behovene i næringen.
- Få på plass et sertifikat for fører av mindre fiskefartøy som sikrer at innehaver har den rette kompetansen for å ivareta sikkerheten.

Samarbeid

- For at det som direktoratet tenker bør gjøres fremover skal lykkes er vi 100 % avhengig av et godt og konstruktivt samarbeid med næringen.
- Både myndigheter og næring må tørre å tenke nytt og ha endringsvilje, ellers vil dette ikke lykkes, og utfordringen vi ser i dag vil bare fortsette.
- Samarbeide er viktig fordi fiskerne er jo de som «har støvlene på» og vet hvilke utfordringer dere opplever.
- Men sammen vil vi nok kunne få til endringer i regelverk og sertifikatstruktur som vil være enklere å tilpasse seg, og samtidig ivareta sikkerheten minst på samme nivå som i dag.

Takk for oppmerksomheten

TAKK FOR EN KJEMPEFIN OG NYTTIG KONFERANSE

Om dere skulle ha spørsmål eller gode innspill så ta kontakt på e-post:

jaa@sdir.no